

Belevenissen vanuit het Riverduingebied. Jaar 2017

In het jaar 2017 hebben wij zo'n kleine 200 maal het Rivierduingebied bezocht om vogels, vlinders, libellen/juffers, en al het andere dat we tegenkomen, te inventariseren. Behalve voor ons eigen plezier inventariseren wij gebieden in het Rivierduingebied voor de Natuur- en milieucoöperatie Rivierduingebied.

Hieronder een selectie van voor ons leuke waarnemingen.

We beginnen met de vogels.

In de maand januari troffen we dikwijls grote groepen Kramsvogels en Koperwieken aan. Over het algemeen is het aantal Kramsvogels groter dan het aantal Koperwieken. Op 3 januari 3 Grote Lijsters. Het lijkt wel of we deze soort toch steeds wat minder zien. Overigens, ook landelijk lijkt deze neergaande trend zich voor te doen. Net zoals in de ons omringende landen. Er wordt nu onderzoek gedaan naar de oorzaken hiervan. Op 6 januari, tijdens een periode van vorst en wat sneeuw telden we 1700 Toendrarietganzen en 8 Kleine Zwanen in het Rivierduingebied. Ook zagen we 1 Goudplevier en in de Noordertocht zwommen 2 Dodaars. Op 12 januari, en ook nog op andere dagen in januari, groepjes Wilde Zwanen. In de Noordertocht zagen en hoorden we op 18 januari een Waterral. Voor ons de 1^{ste} waarneming van deze soort in het Rivierduingebied. Vervolgens op 25 januari in de Noordertocht 9 Slobeenden en eveneens 9 Wintertalingen. Op de 27^{ste} een Grote Gele Kwikstaart op een restantje ijs in een slotje en aan het eind van de maand januari een groep (100exx.) Goudplevieren.

In het begin van de maand februari zagen we 2 Staartmezen en 2 Goudhaantjes tijdens onze tochten door het Rivierduingebied. Op de 7^{de} een Slechtvalk. Op de 21^{ste} februari diende het voorjaar zich (al) aan. De Heggenmus was al aan het zingen/baltsen. Ook in deze maand, net zoals door het gehele jaar heen, regelmatig groepjes Krakeenden in de Noordertocht. Op 2 maart zagen we in de Elzen bij de Golfclub aan de Rivierduinweg een groep Sijsjes van ± 100 exemplaren. Op 11 maart onze eerste Roodborsttapuit♀ van dit jaar. Op 14 maart gevolgd door 1 ♂ exemplaar. Het voorjaar begint nu echt. Met op 12 maart onze eerste zingende en baltsende Tjiftjaffen. Ook de Roodborst was aan het zingen. Roodborsten zien wij natuurlijk het gehele jaar door. Maar de exemplaren die we in de Wintermaanden zien zijn wintergasten vanuit noordelijke streken. In het voorjaar worden deze "vervangen" door exemplaren die bij ons gaan broeden. Op 13 maart een leuke waarneming van een Baardmannetje♀ in de rietkraag van de Noordertocht. Ook een Rietgors♂ in prachtkleed. Op deze dag stuitten wij ook op een direct opvliegende Houtsnip. Voor ons een unieke waarneming in het Rivierduingebied. Ook regelmatig Kneutjes. De laatste dag van de maand maart, mooi voorjaarsweer, zagen wij heel veel leuke soorten. We noteerden o.a. onze eerste Fitissen van het jaar. Ook inmiddels 10exx. van de Tjiftjaf. Een paartje Haviken liet zich zien, alsmede een Sperwer♀ en tenslotte nog een Blauwe Kiekendief♂ en een 30tal Goudplevieren. Op 2 april waren de Zwartkoppen weer terug en de mannetjes direct druk aan het zingen. Tijdens een excursie van de vogelherkenning cursus werd de Blauwborst♂ gezien. Ook zagen we regelmatig Putters en Rietgorzen. Begin van de maand april relatief veel doortrekkende Tapuiten. Op 9 april bijvoorbeeld 9 exx. bij elkaar. Op 13 april 2exx. Zwartkopmeeuw en een voor ons heel bijzondere waarneming van een Smelleken♀. Op de 13^{de} van de maand april de eerste Gele Kwikstaarten en ook de Boerenzwaluwen waren weer present. Voor onze eerste Nachtegalen moesten we wachten tot 19 april. Maar vanaf dat moment waren deze beroemde zangers op diverse plekken aanwezig. Toch dachten wij dat we in 2016 meer Nachtegalen aantroffen. Ook op 19 april de eerste Huiszwaluwen. Voor de Tuinfluiter en Grasmus moesten we nog een dag wachten. Tijdens onze wandeling zagen we in de Noordertocht ook een IJsvogel. Verder in april Kleine Mantelmeeuwen, Grote Canadese Ganzen en Bergeenden. De 23^{ste} april was ook weer een bijzondere dag. De Zomertortel was aan het roepen, de Koekoek liet zich horen en de Kleine Karekiet was ook weer terug uit hun overwinteringsgebied. De Zomertortel is in heel Nederland inmiddels een schaarse verschijning. De Koekoek hadden wij in het Rivierduingebied nog niet eerder waargenomen/gehoord.

In de maand mei, net zoals in alle maanden, regelmatig de Grote Bonte Specht. Ook zagen wij in de periode veel Zanglijsters. Op de laatste dag van de maand mei zagen en hoorden we de Spotvogel en zagen we ook weer een 3tal Zwartkopmeeuwen.

In de maand juni viel het relatief grote aantal Grasmussen ons op. Op heel veel plekken in de diverse houtsingels in het gebied liet deze soort zich horen en zien. Tijdens het inventariseren van nachtvinders bij de Natuurhoeve G38 hoorden we een 2tal Kwartels roepen. Op 2 juni zagen we een Ooievaar in het gebied, evenals een Kleine Mantelmeeuw. Op 5 juni vlogen 5 Lepelaars over en op de 8^{ste} juni hoorden we wederom de Koekoek. Ook bijna elke dag de Gaai en op 21 juni 4 exx. van de Oeverzwaluw en 3exx. Groenling. Ook een Aalscholver in de Noordertocht.

Ook in de maand juli weer leuke vogelwaarnemingen. Op de 1^{ste} van deze maand een Bruine Kiekendief♀. Op 3 juli aan de Vuursteenweg 2 exx. Boomvalk. Ook weer Zwartkopmeeuwen in het gebied (10 exx.) en Stormmeeuwen (15 exx.). De Bosrietzanger liet zich op 11 juli uitgebreid horen in het riet langs de Noordertocht. Op zowel de 13^{de} als de 15^{de} juli hoorden we weer de Zomertortel. Daarnaast regelmatig (hele jaar door) de Torenavalk. Op 18 juli waren we weer nachtvinders aan het inventariseren bij de Natuurhoeve G38. Tijdens deze nachtelijke uren vloog een Kerkuil over ons heen. Op de 21^{ste} juli weer Boomvalken en een Slechtvalk.

In september komt de najaarstrek goed op gang. Zo zagen wij in deze maand op de 15^{de} 10exx. Tapuit en 6exx. Paapje. Aan het einde van de maand een Gekraagde Roodstaart en op 1 september hebben we de Bruine Kiekendief♀ gespot en op 18^{de} 2 exemplaren Slechtvalk. Ook in deze maand bijna elke keer 1 of meer exemplaren van de Grote Bonte Specht.

Op 9 oktober kwamen we onze eerste Koperwieken (150exx.) van het nieuwe winterseizoen weer tegen. Vanaf 22 oktober waren ook de Grote Zilverreigers teruggekeerd vanuit hun broedbiotopen. Regelmatig zien we 1 of meerdere exemplaren in het Rivierduingebied. Begin oktober ook (weer) Grote Canadese Ganzen (12 exx.).

Op 1 november 104 exx. Nijlgans op 1 perceel. Ook een 40tal Holenduiven en is de Kramsvogel weer in grote aantallen aanwezig. Ook 4 Kuifeenden in de Noordertocht. Op 5 november 5 exemplaren van de Rietgors in de (nog aanwezige) rietsingels. Ook weer een Smelleken (jagend langs de Bijlweg). Op 11 november weer eens een Slechtvalk en ook 150 Kieviten in het veld. Eind november spotten wij 2 Grote Lijsters.

Op 4 december 60 Kramsvogels op de akker. Vuurgoudhaantje op 12 december en op 14 december 2 Boomkruipers. Op 28 december ten slotte een groepje met daarin 5 Sijsjes, 5 Putters en 15 Groenlingen.

Dagvlinders en libellen:

Ons "dagvlinderseizoen" begon op 10 maart 2017 met de waarneming van een Kleine vos op diverse locaties in het Rivierduingebied. De Kleine vos is één van de soorten welke als vlinder overwinteren. Dus zodra de voorjaarszon zich laat voelen is er een kans de eerste dagvlinders waar te nemen. Op 31 maart hadden we onze eerste Dagpauwogen (10 exx.). Ook dit is een soort welke als vlinder overwintert. Op deze dag ook de Citroenvlinder (ook een overwinteraar als vlinder) en de Atalanta. De Atalanta is een trekvlinder. Deze soort komt vanuit Zuid-Europa en Noord-Afrika naar ons toegevlogen. In april het Klein gaderd witje (overwintert als pop) en het Bont zandoogje (overwintert als pop of rups). Op 7 april het Klein koolwitje. Deze soort gaat als pop de winter door. Ook in de maand april onze eerste Gehakkelde aurelia (als vlinder de winter door). Vanaf 23 mei zien we regelmatig een andere veel voorkomende trekvlinder in het Rivierduingebied; de Distelvlinder. Ook deze komt vanuit het zuiden onze kant op om hier voor een volgende generatie te zorgen. Ook in de maand mei Oranjetipjes. De rups van deze soort eet Pinksterbloem en Look zonder look. En het Groot koolwitje laat zich vanaf 23 mei regelmatig zien. Daarnaast het Hooibeestje, een graslandsoort. Op 9 juli telden we maar liefst 58 exx. van het Hooibeestje in het bos bij het viaduct over de A6 in de Klokbekerweg.

In de maand mei ook het Landkaartje waarvan de rups Brandnetel eet. Op 31 mei hadden we de waarneming van het Icarus blauwtje. Eén van de meest algemene van de "blauwtjes familie". Op 31 mei stuitte we op het Bruin blauwtje in het bos aan de Visvijverweg

tegenover de Kalverschuur. In de daarop volgende maanden hebben wij deze vlinder nog enkele malen gezien.

De Kleine vuurvlinder troffen we op 5 juli aan in de kruidenstrook aan de Klokbekertocht. Deze kruidenstrook is heel rijk aan vlinders geweest. Zo spotten wij op 19 juli 5 Oranje luzernevlinders op deze strook. Een soort uit wat meer warmere streken die in wisselende aantallen bij ons voorkomt. In augustus zagen we in deze kruidenstrook ook enkele Gele luzernevlinders. Op 23 augustus overigens kwamen we de Oranje luzernevlinder ook tegen bij een kruidenperceel op de Natuurhoeve G38. Op 27 augustus maar liefst 18 exx. van het Landkaartje in het eerder genoemde bos bij het viaduct over de A6.

Tot in oktober vliegen de dagvlinders over het algemeen nog redelijk door. Vanaf november begint het "gesloten" seizoen. Op 30 oktober onze laatste Atalanta, Klein en Groot koolwitje.

Op 3 november de laatste Dagpauwoog en op 22 november nog een Citroenvlinder♂.

Nog even over de kruidenstrook aan de Klokbekertocht gesproken. Vijftien soorten dagvlinders telden wij hier in 2017 met een totaal van 450 exemplaren. We hebben deze strook 6 maal apart geïnventariseerd.

Ten slotte nog iets over libellen en juffers:

Vanaf 23 mei was de soort Platbuik, een zeer algemene soort, heel veel aanwezig in het Rivierduingebied, met name (natuurlijk) langs de tochten en sloten. Vanaf eind mei enkele juffer soorten als de Azuurwaterjuffer en het Lantaarntje. Ook vanaf eind mei de Gewone oeverlibel. Allemaal veel voorkomende soorten. Vanaf juni de Vroege glazenmaker en ook de Grote keizerlibel. Vanaf augustus de Paardenbijter en vanaf eind augustus tot 30 oktober de Bruinrode heidelibel. De Blauwe glazenmaker zagen we op 6 september 1 exemplaar bij de Vuursteenweg langs de Noordertocht. Ook bij de Natuurhoeve G38 hebben we Blauwe glazenmakers gezien. Heel leuke waarneming vonden wij!

Wat het aantal soorten betreft: we bleven voor het jaar 2017 steken op 7 soorten libellen en 2 soorten juffers; totaal dus 9 soorten.

Joke & Henk Stuurman
Swifterbant, januari 2018